

Společné jmění manželů

Nabyli-li jeden z manželů za trvání manželství nemovitosti za peníze získané hypotečním úvěrem, z něhož byl zavázán jen on, pak tyto nemovitosti patří do společného jmění manželů.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 2345/2003, ze dne 12.2.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce P. J., zastoupeného advokátem, proti žalovaným: 1) J. J., a 2) T. J., zastoupeným advokátem, o určení nemovitosti jako součásti nevypořádaného společného jmění manželů, vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 16 C 64/98, o dovolání žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. března 2003, č. j. 21 Co 356/2001-65, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Městský soud v Brně (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 28. února 2001, č. j. 16 C 64/98-52, zamítl žalobu, aby soud určil, že nemovitosti zapsané u Katastrálního úřadu B. na LV č. 2343 pro obec B., kat. území L., a to objekt bydlení č. p. 1515 na pozemku parc. č. 600 a pozemek parc. č. 600 o výměře 130 m², jsou součástí dosud nevypořádaného společného jmění rozvedených manželů žalobce a žalované 1). Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Soud prvního stupně na podkladě provedeného dokazování vzal za prokázané, že manželství žalobce a žalované 1) zaniklo rozvodem 1. 4. 1997. Za trvání tohoto manželství uzavřela 26. 4. 1996 žalovaná 1) jako kupující s J. Š. jako prodávající kupní smlouvu, jejímž předmětem byly sporné nemovitosti. V katastru nemovitostí je jako vlastník sporných nemovitostí vedena žalovaná 1). Kupní cena nemovitostí byla zaplacená z hypotečního úvěru, poskytnutého bankou žalované 1), který však byl splácen z výlučných prostředků žalovaného 2) (syna žalobce a žalované) a jeho manželky. Darovací smlouvou z 23. 2. 2001 žalovaný 2) a jeho manželka P. J. jako dárci darovali, popř. potvrdili, že již darovali, všechny finanční prostředky až dosud jimi v minulosti postupně zaplacené na hypoteční úvěr včetně úroků žalované 1) jako obdarované, která dar přijala. Podle názoru soudu prvního stupně sporné nemovitosti nemohou být předmětem bezpodílového spoluvlastnictví žalobce a žalované 1), neboť nebyly pořízeny z jejich společných finančních prostředků.

Krajský soud v Brně jako soud odvolací k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 25. března 2003, č. j. 21 Co 356/2001-65, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že určil, že sporné nemovitosti jsou součástí dosud nevypořádaného společného jmění rozvedených manželů žalobce a žalované 1). Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Podle odvolacího soudu výčet věcí, které jsou vyloučeny ze společného jmění manželů, uvedený v § 143 odst. 1 písm. a) ObčZ, je taxativní a nelze je žádným způsobem rozšiřovat, nebyla-li mezi manžely uzavřena smlouva o rozšíření nebo zúžení rozsahu společného jmění manželů podle § 143a ObčZ. Existenci takové smlouvy účastníci netvrdili. Zakoupila-li žalovaná 1) nemovitosti z peněz získaných hypotékou, není tento způsob nabytí nemovitostí ve smyslu § 143 odst. 1 písm. a) ObčZ vyloučen jako nabývací způsob věcí, které do společného jmění manželů nepatří. Pro posouzení, zda věc náleží do společného jmění manželů či nikoli, není rozhodující, kterým z manželů byl úvěr splácen a zda byl splácen ze společných prostředků nebo výlučných prostředků jen jednoho z nich. Odvolací soud dospěl k závěru, že předmětné nemovitosti patří do dosud nevypořádaného společného jmění žalobce a žalované 1) bez ohledu na tvrzení žalobce, že na zaplacení kupní ceny byly použity i jejich společné finanční prostředky.

Proti rozsudku odvolacího soudu, a to do všech výroků, podali žalovaní dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Namítají, že žalovaná 1) uzavřela kupní smlouvu z 26. 4. 1996 s výslovným souhlasem žalobce s tím, že žalobce si na nemovitosti neklade žádné nároky, což žalobce ve smlouvě svým podpisem potvrdil, neboť v době uzavření této smlouvy žalobce se žalovanou 1) již od května 1995 nevedli společnou domácnost. Kupní smlouva byla uzavřena za účelem zajištění samostatného bydlení žalovaného 2) a jeho rodiny. Protože žalovaný 2) neměl v té době možnost zajistit si úvěr sám, učinila tak proto žalovaná 1). Od počátku však bylo dohodnuto, že žalobce se nebude na splácení hypotečního úvěru nijak podílet. Úvěr byl a dosud je splácen jen žalovanou 1) prostřednictvím žalovaného 2),

kteřij ji samotné spolu se svojí manželkou za tímto účelem postupně poskytují finanční prostředky. S ohledem na vzniklou a předem dohodnutou situaci žalovaná 1) 15. 12. 1997 převedla vlastnické právo na žalovaného 2). Navrhli, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobce se k dovolání nevyjádřil.

Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání bylo podáno oprávněnými osobami včas a že je přípustné, přezkoumal napadený rozsudek podle § 242 odst. 1 a 3 občanského soudního řádu (dále „OSŘ“) a dospěl k závěru, že dovolání není důvodné.

Podle § 242 odst. 3 věta druhá OSŘ je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 OSŘ, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny. Dovolatelé takové vady nenamítali a ani dovolacím soudem nebyly zjištěny. Proto se dovolací soud zabýval jen výslovně uplatněným dovolacím důvodem podle § 241a odst. 2 písm. b) OSŘ tak, jak byl v dovolání vymezen.

Nesprávným právním posouzením věci je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutkové zjištění). O mylnou aplikaci právních předpisů se jedná, jestliže soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil, popř. že ze správných skutkových zjištění vyvodil nesprávné právní závěry.

S ohledem na již ustálený výklad čl. VIII odst. 2 věty první zákona č. [91/1998](#) Sb. Nejvyšším soudem a na to, že bezpodílové spoluvlastnictví účastníků zaniklo dne 1. dubna 1997, bylo třeba na daný spor aplikovat ustanovení občanského zákoníku o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví (nyní jde o institut společného jmění manželů), a to ve znění před novelou provedenou zákonem č. [91/1998](#) Sb. (dále „ObčZ“). V tomto ohledu lze odkázat na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze 17. 1. 2001, sp. zn. 22 Cdo 2433/99, publikovaný v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, vydávaném nakladatelstvím C. H. Beck, pod C 45 - bod 3. Protože obsah ustanovení § 143 ObčZ je ve vztahu k řešení daného sporu prakticky shodný s ustanovením § 143 občanského zákoníku ve znění po novele provedené zákonem č. [91/1998](#) Sb., nepovažoval dovolací soud pochybení odvolacího soudu, spočívající v aplikaci ustanovení občanského zákoníku po novele č. [91/1998](#) Sb. o společném jmění manželů, za důvod pro vyhovění dovolacímu návrhu. Řešení sporné právní otázky odvolacím soudem je zcela správné a odpovídá soudní praxi dopadající na právní vztahy vzniklé za trvání bezpodílového spoluvlastnictví manželů jak před uvedenou novelizací, tak i po ní.

Podle § 143 ObčZ v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů je vše, co může být předmětem vlastnictví a co bylo nabyto některým z manželů za trvání manželství, s výjimkou věcí získaných dědictvím nebo darem, jakož i věcí, které podle své povahy slouží osobní potřebě nebo výkonu povolání jen jednoho z manželů, a věcí vydaných v rámci předpisů o restituci majetku jednomu z manželů, který měl vydanou věc ve vlastnictví před uzavřením manželství anebo jemuž byla věc vydána jako právnímu nástupci původního vlastníka.

Není sporné, že kupní cena za předmětné nemovitosti byla zaplacená z peněz získaných žalovanou 1) za trvání manželství jejího manželství se žalobcem od banky hypotečním úvěrem.

Bývalý Nejvyšší soud ČSSR již v rozsudku z 28. 11. 1969, sp. zn. 8 Cz 36/69, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí pod č. 57, ročník 1970, zaujal právní názor, že „vznikl-li za trvání manželství dluh, z něhož byl zavázán jenom jedem z manželů, který např. uzavřel vlastním jménem smlouvu o půjčce, a bylo-li takto získaných peněz použito na koupi určité věci, tj. byla-li za ně získána určitá majetková hodnota, náleží i tato hodnota - za splnění ostatních podmínek uvedených v § 143 o. z. a bez ohledu na to, zda byla smlouva o půjčce platně uzavřena - do bezpodílového spoluvlastnictví. K závazku manžela, který takto opatřil peníze, který je povinen je vrátit (ať již jako plnění ze smlouvy o půjčce či jako neoprávněný majetkový prospěch v případě, že smlouva o půjčce nebyla platně uzavřena) a který je vynaložil ve skutečnosti na společný majetek ze svého, se přihlédne při vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví“. Nejvyšší soud neměl důvod odchytil se od tohoto právního názoru.

Nabyla-li žalovaná předmětné nemovitosti za trvání manželství za peníze získané hypotečním úvěrem, z něhož byla zavázána jen ona, pak s ohledem na uvedené tyto nemovitosti patří do zaniklého bezpodílového spoluvlastnictví žalobce a žalované 1), neboť nejde o některý z taxativním způsobem v citovaném ustanovení vypočtených případů, kdy se do bezpodílového spoluvlastnictví manželů nenabývá. Na tomto závěru nemůže nic změnit skutečnost, že kupní smlouvu z 26. 4. 1996 uzavřela jako kupující jen žalovaná 1) a že žalobce výslovně souhlasil s nabytím vlastnictví k předmětným nemovitostem jenom žalovanou 1) s tím, že si na ně nečiní žádné nároky. Občanský zákoník po novele provedené zákonem č. [509/1991](#) Sb. ustanovením § 143a odst. 1 sice již přiznal manželům možnost

dohodou modifikovat zákonem stanovený rozsah bezpodílového spoluvlastnictví, tato dohoda však podle § 143a odst. 3 vyžadovala formu notářského zápisu. K takové dohodě mezi žalobcem a žalovanou 1) nedošlo. Při její absenci nemohl být vznik bezpodílového spoluvlastnictví vyloučen ani časově posunován ani jinak modifikován, jak tomu ostatně bylo již před uvedenou novelou. Za trvání manželství pak přicházelo v úvahu zrušení bezpodílového spoluvlastnictví jen rozhodnutím soudu za podmínek stanovených § 148 odst. 2 ObčZ. K tomu srov. rozsudek bývalého Nejvyššího soudu SSR z 30. 5. 1973, sp. zn. 2 Cz 51/73, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí pod č. 74, ročník 1973, jehož právní závěry jsou použitelné i na daný případ.

Z uvedeného vyplývá, že odvolací soud věc posoudil po právní stránce správně. Proto je správný i dovoláním napadený rozsudek a dovolání muselo být podle § 243b odst. 2 OSŘ zamítnuto.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právní otázka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Moderace nákladů](#)
- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)